

Evropski državljanski forum o živilskih odpadkih

Tretje zasedanje

10.–12. februar 2023

#FoodWasteEU

1. Pregled

Na evropskem državljskem forumu o živilskih odpadkih sodeluje 150 naključno izbranih državljanek in državljanov, ki so se zbrali na treh zasedanjih. Na prvem zasedanju, ki je potekalo od 16. do 18. decembra 2022 v Bruslju, so državljani in državljanke predlagali možne pristope za preprečevanje in zmanjšanje živilskih odpadkov, za katere so menili, da so najobetavnejši za nadaljnje razprave na prihodnjih zasedanjih. Po zasedanju je odbor za znanje foruma te pristope razvrstil v tri tematske sklope:

1. Sodelovanje v prehranski vrednostni verigi: od vil do vilic
2. Pobude za živilska podjetja
3. Podpora za spremembo vedenja potrošnikov

Drugo zasedanje, ki je potekalo prek spleta od 20. do 22. januarja 2023, je bilo namenjeno oblikovanju prvih konkretnih zamisli, ki so nato služile kot podlaga za priporočila državljskega foruma za zmanjšanje živilskih odpadkov. Po ponavljajočem se postopku medsebojnega pregleda so državljani in državljanke v istih 12 delovnih skupinah kot na prvem in drugem zasedanju medsebojno pregledali in nadgradili svoje delo ter predstavili zamisli za zmanjšanje živilskih odpadkov.

Na tretjem zasedanju od 10. do 12. februarja 2023 so dokončno izoblikovali svoja priporočila. V Bruslju so v 12 delovnih skupinah v živo razpravljali o povratnih informacijah in prispevkih strokovnjakov z različnih področij, nato pa pripravili priporočila. V končnem glasovanju so bili vsi državljani in državljanke pozvani, da potrdijo ali zavrnejo posamezna priporočila.

Ves čas delovanja foruma so bile v odbor za znanje vključene naslednje strokovnjakinje in strokovnjaka:

- **Anne-Laure Gassin**, vodja skupine v enoti za strategijo „od vil do vilic“ pri Generalnem direktoratu Evropske komisije za zdravje in varnost hrane
- **Toine Timmermans**, vodja programa o trajnostnih prehranskih verigah na Univerzi v Wageningenu
- **Gyula Kasza**, koordinator madžarskega nacionalnega programa za preprečevanje nastajanja živilskih odpadkov Maradék Nélkül in izredni profesor na Univerzi za veterinarsko medicino na Madžarskem
- **Laura Fernández Celemín**, generalna direktorica pri Evropskem svetu za informiranje o hrani
- **Maïwenn L´Hoir**, vodja projekta za preprečevanje nastajanja živilskih odpadkov in neustrezne prehranske varnosti ter trajnosten prehranski sistem na francoskem ministrstvu za kmetijstvo in prehransko neodvisnost
- **Betty Chang**, vodja za področje živilskih odpadkov pri Evropskem svetu za informiranje o hrani

Prvi dan (petek)

Prvi dan tega zaključnega zasedanja so udeleženci in udeleženke prejeli povratne informacije o zamislih za priporočila, pripravljenih na drugem zasedanju, in razpravljali o njih. Na plenarnem zasedanju so strokovni govorec in govorki z različnih področij (glej seznam spodaj) predstavili svoje splošne ugotovitve in komentarje glede zamisli, ki so jih predlagali državljani in državljanke. S svojega stališča so predstavili njihove pomanjkljivosti ali možnosti za izboljšave v smislu njihovega potencialnega vpliva na preprečevanje živilskih odpadkov. Državljanke in državljani so imeli nato na treh vzporednih plenarnih zasedanjih, od katerih se je vsako nanašalo na en tematski sklop, možnost, da s strokovnjaki razpravljajo o tem, kako nadalje razviti svoje zamisli. Na vsakem od teh plenarnih zasedanj so se štiri

delovne skupine, v katerih je sodelovalo do 50 državljanek in državljanov, srečale s tremi strokovnjaki (glej spodnji seznam), s katerimi so razpravljali o nadgradnji zamisli.

Drugi dan (sobota)

Državljanji in državljanke so se spet zbrali v 12 delovnih skupinah, da bi na podlagi izvirnih zamisli, prispevkov in povratnih informacij, prejetih na plenarnih zasedanjih, ter nadaljnjih razprav pripravili, izpopolnili, podrobneje opredelili in dokončali svoja priporočila. Med tem ciljno usmerjenim postopkom so opredelili ključna vprašanja in manjkajoče informacije, zaradi katerih ni bilo mogoče oblikovati celovitih, a natančnih priporočil. Da bi odgovorili na ta vprašanja in skupinam po potrebi pomagali, da se premaknejo z mrtve točke, se je razpravam na kratko pridružilo več strokovnjakov. Državljanji in državljanke so nato s pomočjo izkušenih moderatorjev, ki so jim nudili podporo pri doseganju soglasja, dokončno izoblikovali svoja priporočila.

Tretji dan (nedelja)

Na zaključnem plenarnem zasedanju so poročevalci in poročevalke iz 12 delovnih skupin predstavili svoja priporočila ostalim udeležencem in udeleženkam foruma. Po predstavitvi vseh priporočil za posamezne tematske sklope sta moderatorja prebrala naslov vsakega priporočila posebej ter državljanke in državljanke pozvala, da z zaupnim pisnim glasovanjem glasujejo „za“ predlog ali „proti“ njemu. Naslovi priporočil in rezultati glasovanja so navedeni v oddelku z rezultati v nadaljevanju. Potem ko sta moderatorja predstavila rezultate glasovanja, so državljanji in državljanke delili povratne informacije o izkušnjah, pridobljenih na državljanskem forumu, s soudeleženci in uradniki Evropske komisije. Forum se je zaključil s pohvalnimi besedami vodje kabineta podpredsednice Evropske komisije za demokracijo in demografijo Colina Sciclune, generalne direktorice Generalnega direktorata za zdravje in varnost hrane Sandre Gallina in generalne direktorice Generalnega direktorata za komuniciranje Pie Ahrenkilde Hansen.

Govorci in govorke tretjega zasedanja:

Horizontalne teme

- **Toine Timmermans**, vodja programa o trajnostnih prehranskih verigah na Univerzi v Wageningenu
- **Anja De Cunto**, vodja skupine za hrano pri Eurocities
- **Maïwenn L´Hoir**, vodja projekta za preprečevanje nastajanja živilskih odpadkov in neustrezne prehranske varnosti ter trajnosten prehranski sistem na francoskem ministrstvu za kmetijstvo in prehransko neodvisnost

Tematski sklop I: Sodelovanje v prehranski vrednostni verigi: od vil do vilic

- **Angela Frigo**, generalna sekretarka Evropske zveze bank hrane (FEBA)
- **Eva Sali**, politična svetovalka za varnost hrane pri COPA COGECA
- **Luc Lignon**, direktor oddelka za prehransko politiko mesta Montpellier, Francija

Tematski sklop II: Pobude za živilska podjetja

- **Els Bedert**, direktorica za politiko in trajnostnost izdelkov pri EuroCommerce

- **Timothy John Hobley**, izredni profesor na nacionalnem inštitutu za prehrano pri Danski tehniški univerzi
- **Minna Huttunen**, ministrska svetovalka na finskem ministrstvu za kmetijstvo in gozdarstvo

Tematski sklop III: Podpora za spremembo vedenja potrošnikov

- **Gyula Kasza**, koordinator madžarskega nacionalnega programa za preprečevanje nastajanja živilskih odpadkov Maradék Nélkül in izredni profesor na Univerzi za veterinarsko medicino na Madžarskem
- **Camille Perrin**, višja referentka za prehransko politiko pri Evropski potrošniški organizaciji (BEUC)
- **Marjolijn Schrijnen**, višja projektna vodja pri nizozemskem prehranskem centru

2. Kratek pregled programa

Petek (10. februarja)	Plenarno zasedanje		
12.30–13.45	Prihod in kosilo		
14.00–14.30	Dobrodošlica in predstavitev dnevnega reda		
14.30–15.30	Prispevki o horizontalnih temah in cilju priporočil		
15.30–16.00	Odmor za kavo		
16.00–18.00	Plenarna zasedanja o treh tematskih sklopih		
	Delovne skupine 1–4: Tematski sklop II (Pobude za živilska podjetja)	Delovne skupine 5–8: Tematski sklop III (Podpora za spremembo vedenja potrošnikov)	Delovne skupine 9–12: Tematski sklop I (Sodelovanje v prehranski vrednostni verigi: od vil do vilic)
Sobota (11. februarja)	Delovne skupine		
09.00–10.30	Razprava o prvi zamisli in priprava prvega priporočila		
10.30–11.00	Odmor za kavo		
11.00–12.30	Razprava o drugi zamisli in priprava drugega priporočila		
12.30–14.00	Odmor za kosilo		
14.00–15.30	Komentarji strokovnjakov glede osnutkov prvega in drugega priporočila		
15.30–16.00	Odmor za kavo		
16.00–17.30	Dokončno izoblikovanje prvega in drugega priporočila		
Nedelja (12. februarja)	Plenarno zasedanje		
09.00–09.15	Ponovna dobrodošlica		
09.15–09.50	Predstavitev priporočil za tematski sklop I in glasovanje		
09.50–10.25	Predstavitev priporočil za tematski sklop II in glasovanje		
10.25–11.00	Predstavitev priporočil za tematski sklop III in glasovanje		
11.00–11.30	Odmor za kavo		
11.30–11.45	Skupinska fotografija		
11.45–12.15	Predstavitev rezultatov		
12.15–12.45	Zaključna slovesnost ter uradni govori predstavnic in predstavnika institucij EU		
12.45–13.00	Zaključek		

3. Videoposnetki plenarnih zasedanj

- **10. februar 2023: Plenarno zasedanje in plenarno zasedanje o tematskem sklopu II**
<https://webcast.ec.europa.eu/european-citizens-panel-on-food-waste-session-3-20230210-gasp>
- **10. februar 2023: Plenarno zasedanje o tematskem sklopu III**
<https://webcast.ec.europa.eu/european-citizens-panel-on-food-waste-session-3-20230210-jenk>
- **10. februar 2023: Plenarno zasedanje o tematskem sklopu I**
<https://webcast.ec.europa.eu/european-citizens-panel-on-food-waste-session-3-20230210-mans>
- **12. februar 2023: Plenarno zasedanje**
<https://webcast.ec.europa.eu/european-citizens-panel-on-food-waste-session-3-20230212>

4. Rezultati glasovanja o končnih priporočilih

Št.	Naslov	Število glasov za	Število glasov proti	Število vzdržanih
1	Bližja kot je kmetija, večje je potrošniško zadovoljstvo: manj odpadkov, večja trajnostnost	120	15	5
2	Okus doma: javna in zasebna podpora lokalnemu kmetovanju za zmanjšanje živilskih odpadkov	119	9	12
3	Ne zavrzi, deli!	93	31	16
4	Izmenjava podatkov in najboljših praks po Evropi	97	27	16
5	Zbiranje podatkov v celotni verigi preskrbe s hrano	101	28	11
6	Glas državljanek in državljanov šteje: državljanska udeležba v evropski prehranski politiki	91	37	12
7	Pravkar nabrano: vrednost sezonske hrane	103	26	11
8	Mreža za izmenjavo hrane na ravni EU	84	41	14
9	Načrtovani nakupi in prerazdeljevanje	85	38	16
10	Restavracije – „za užitek brez odpadkov“	113	17	9
11	Vsi odpadki imajo svojo težo	73	48	18
12	Sistem obveznega poročanja za preglednost s kaznimi in nagradami	68	56	15
13	Zakonodaja EU o uničenju neprodanih živil – pristop na podlagi medsebojnega učenja med državami članicami	109	20	10
14	Preglednost v zvezi z živilskimi odpadki za večjo ozaveščenost in ukrepanje	102	22	15
15	Inovativno pakiranje in uporaba embalaže, kadar je to potrebno	116	18	5
16	Razširitev opredelitve živilskih odpadkov, da bi rešili nepobrane pridelke	110	19	10
17	Spodbujanje odraslih, naj prednostno ukrepajo proti živilskim odpadkom	113	20	6
18	Prehranska ozaveščenost in trajnostna hrana v osnovnih in srednjih šolah	123	9	7
19	Spodbujanje in podpiranje aplikacij in platform za deljenje hrane, ki povezujejo potrošnike	97	25	17
20	Manj živilskih odpadkov, večji prihranki: evropska kampanja proti živilskim odpadkom v sodelovanju z živilskimi trgovci na drobno, ki bi potekala štiri vikende na leto	98	31	10
21	Preprečevanje živilskih odpadkov: teden ozaveščanja o živilskih odpadkih v šolah	116	16	7
22	Ozaveščanje potrošnikov, da se bodo zavedali svojega vpliva na živilske odpadke in bodo lahko ravnali neodvisno ter razumeli, kako predelati, ohraniti in ponovno uporabiti izdelek pred iztekom roka uporabnosti oziroma po njem („porabiti do“ je varnostna oznaka, ki označuje datum, po katerem se izdelek ne sme uživati, „uporabno najmanj do“ pa pomeni datum, do katerega izdelek ohrani optimalno kakovost)	108	26	5

23	Izvajanje standardiziranih praks na maloprodajni ravni za spodbujanje potrošnikov k nakupu izdelkov, ki jim bo kmalu potekel rok uporabnosti	109	18	12
-----------	--	-----	----	----